

Onderwerp Aanbesteding voor het reclamedragend straatmeubilair
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	Ons kenmerk	360277-2023
Datum	22-11-2023	Uw brief van	Uw kenmerk	

Geachte lezer,

We willen het aantal reclame-uitingen in onze openbare ruimte verminderen. Om die reden werken we aan een aanpassing van de reclamenota. Dat traject start in januari 2024. Daarop zullen we volgend jaar bij uw raad terugkomen.

Tegelijk moeten we nu al een eerste stap zetten. Dat komt omdat ons contract voor het A0-perceel van het reclamedragend straatmeubilair afloopt. Het gaat dan om wisselframes, 2-signsborden en plakzuilen. In totaal zijn dat ongeveer 800 objecten in de openbare ruimte in de hele gemeente Groningen. Dit contract loopt tot en met 30 juni 2024. We moeten het daarom opnieuw aanbesteden. Ook het perceel lichtmastreclame (commerciële bewegwijzering aan lantaarnpalen) wordt medio 2024 opnieuw aanbesteed. Dat gaat om ongeveer 90 objecten binnen de gemeentegrenzen. Voor de andere percelen, zoals bushokjes en (digitale) vitrines, lopen de contracten niet op korte termijn af. Binnen al deze contracten gaan we onderzoeken of we het aantal uitingen kunnen terugbrengen, om zo de druk op de openbare ruimte te verminderen.

In het vragenuur op 15 juni 2022 is door het college toegezegd om uw raad te informeren over de volgende aanbestedingen voor het reclamedragend straatmeubilair (hierna: RDS). Aanleidingen voor het verzoek waren vragen op meerdere momenten van de SP, GroenLinks en de Partij voor de Dieren over reclames. Met deze brief doen we die toezegging aan uw raad gestand.

Reclamenota 2021 (categorie RDS)

Het beleidskader is de Reclamenota 2021. Een categorie reclame is de gecontracteerde reclame in de buitenruimte, ofwel RDS. Als beheerder van de openbare ruimte exploiteert de gemeente de openbare ruimte voor reclamedoeleinden en het treffen van voorzieningen. Hiervoor sluit de gemeente periodieke en langdurige contracten af met

Volgvel 1

bedrijven die deze reclame voor de adverteerders verzorgen (exploitanten). Dit is een bevoegdheid van het college. Het gaat uitsluitend om gecontracteerde reclame die bevestigd is aan gemeentelijk eigendommen in de openbare ruimte. Uitstallingen, gevelreclame, objecten van derden in de openbare ruimte e.d. vallen uitdrukkelijk *niet* onder dit RDS.

Ontwikkelingen Reclamebeleid

We zien dat meerdere gemeenten in Nederland kritisch kijken naar reclame-uitingen en de maatschappelijke rol van de overheid hierin. In o.a. Haarlem, Amsterdam, Utrecht en Den Haag zijn inmiddels trajecten gestart om reclame voor bepaalde producten uit te sluiten, vaak naar aanleiding van initiatiefvoorstellen of moties vanuit de raad. Ook wij hebben besloten om meer te sturen op reclame-uitingen in de openbare ruimte. In een beeldvormende bijeenkomst op 14 december 2022 hebben wij u een presentatie gegeven over gecontracteerde reclame in de openbare ruimte.

Besluit met betrekking tot nieuwe contracten RDS

Wij hebben besloten om reclame voor de thema's vlees, fossiel, gokken en alcohol civielrechtelijk uit te sluiten in de nieuwe contracten voor het RDS. Daarnaast willen wij de mogelijkheid voor het A0-perceel ook voor lokale ondernemers, maatschappelijke instellingen en culturele organisaties verder stimuleren, door de mogelijkheid hierop te adverteren breder onder de aandacht te brengen. In het navolgende lichten wij een en ander toe.

Aanvullende voorwaarden in nieuwe contracten RDS

In de nieuwe aanbestedingen voor het RDS willen wij een reclameverbod opnemen voor vleesproducten, fossiele brandstoffen, gokken en alcoholische producten voor consumptie. Deze (maatschappelijke) thema's staan ook beschreven in het coalitieakkoord 2022 - 2026. Een reclameverbod in nieuwe contracten RDS op deze thema's is hiermee in lijn en bovendien beleidsmatig (o.b.v. het coalitieakkoord) verantwoord.

Thema's alcohol en gokken

Van alcohol en gokken is bekend dat die verslaving in de hand kunnen werken en een (direct) negatief effect hebben op de gezondheid van mensen. Wij achten daarom verdedigbaar dat een verbod op alcohol- en gokreclames kan worden gerechtvaardigd door de bescherming van de gezondheid. Voor online gokken geldt overigens van rijkswege al een reclameverbod. Vanaf 1 juli 2023 is het Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen (een Algemene Maatregel van Bestuur behorend bij de Wet op de kansspelen) op belangrijke onderdelen gewijzigd door invoering van het verbod op 'ongerichte' reclame voor online kansspelen.

Thema's vlees en fossiel

Van vleesproducten en producten afkomstig uit de fossiele industrie is bewezen dat het kopen van deze producten bijdraagt aan klimaatverandering en dat dit op haar beurt een negatieve impact heeft op de gezondheid. Belangrijke kanttekening daarbij is dat een verbod voldoende bepaald is en ook daadwerkelijk de producten of diensten raakt die

Volgvel 2

invloed hebben op klimaatverandering en/of de volksgezondheid. Het bepalen en motiveren van de omvang van het verbod voor vleesproducten en fossiele producten vergt daarom een nauwgezette benadering.

Voor de definitie van vleesproducten sluiten wij aan bij die van het Warenwetbesluit Vlees, gehakt en vleesproducten. Fossiele reclame definiëren wij als reclame door of voor de fossiele industrie (bedrijven en belangenorganisaties in de kolen-, olie- en gassector), de luchtvaartsector en fossiele producten en diensten (fossiele brandstoffen, vliegvakanties inclusief pakketreizen waarvan een vliegticket onderdeel is, vliegtickets, grijze stroomcontracten, gascontracten, cruisereizen en auto's, motors, brommers en scooters met een fossiele of hybride brandstofmotor).

Eventuele reclameverboden in nieuwe contracten omvatten alleen het A0 perceel van het RDS op gemeentelijke objecten. Reclame-uitingen op objecten van derden vallen hier niet onder. Voor een algeheel reclameverbod op bepaalde producten moet de APVG worden aangepast. Overigens kan een reclameverbod voor alcohol in ieder geval niet in de APVG worden opgenomen. De Alcoholwet voorziet in het stellen van regels ten aanzien van reclame voor alcoholhoudende dranken. Het is (daardoor) niet toegestaan over datzelfde onderwerp regels te stellen in een gemeentelijke verordening.

Financiële gevolgen

De financiële gevolgen van het opnemen van een verbod op genoemde producten zijn onzeker. Het hoeft overigens geen financieel effect te hebben. De aanscherping kan ook ruimte geven voor alternatieven. Er worden geen aanbieders geweigerd, maar bepaalde producten. Zo adverteert in Groningen een grote fastfoodketen al met vegan producten. Daarnaast is niet zeker of aanbieders sowieso minder over hebben voor de aanbesteding. Bij de inschrijvingen op onze aanbesteding hebben we een beter beeld van de eventuele financiële impact.

We treden ook in overleg met inschrijvers over de contractduur. Idealiter willen we nieuwe contracten laten lopen tot het moment waarop we ook bushokjes en digitale vitrines opnieuw moeten aanbesteden.

RDS op objecten van derden

Naast gecontracteerde RDS op gemeentelijke objecten hebben wij ook te maken met een wildgroei aan wisselframes op bouwwerken die niet in eigendom zijn van de gemeente, zoals elektriciteitshuisjes en (kleine) schakelkasten. Dit kan leiden tot een overheersende uitstraling op de openbare ruimte, met name op pleinen en verkeerskruispunten. Wij kunnen wel sturen op het RDS op onze eigendommen, maar niet op het RDS op objecten van derden. Het gaat om meer dan 2000 reclame-uitingen op objecten van derden (Enexis / KPN) tegenover ongeveer 500 reclame-uitingen op gemeentelijke objecten.

Volgvel 3

Zoals aangegeven werken wij daarom aan een breder kader. Daarop komen we bij uw raad terug. In dat bredere kader zullen we (ook) dieper ingaan op de vraag of we het aantal uitingen op straatmeubilair (van derden zoals Enexis en KPN, maar óók van onszelf) nog verder kunnen terugbrengen en wat daar de financiële consequenties van zijn.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.